

12
ROZHODNUTIE
Národnej banky Slovenska
zo 7. októbra 2014

o určení miery proticyklického kapitálového vankúša

Banková rada Národnej banky Slovenska podľa §33g ods. 1 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov rozhodla:

Čl. I

Týmto rozhodnutím sa určuje miera proticyklického kapitálového vankúša.

Čl. II

Banková rada Národnej banky Slovenska určila mieru proticyklického kapitálového vankúša na úrovni 0 %.

Čl. III

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť 1. novembra 2014.

Jozef Makúch v. r.
guvernér

Metodické usmernenie
Útvaru dohľadu nad finančným trhom Národnej banky Slovenska
č. 1/2014 z 30. septembra 2014

k uplatňovaniu Vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 680/2014
zo 16. apríla 2014, ktorým sa stanovujú vykonávacie technické predpisy,
pokiaľ ide o vykazovanie inštitúciami na účely dohľadu podľa nariadenia
Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013, vo vzťahu
k vykazovacím povinnostiam obchodníkov s cennými papiermi

Národná banka Slovenska, Útvar dohľadu nad finančným trhom, na základe ustanovenia § 1 ods. 3 písm. a) bod 3. zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vydáva toto metodické usmernenie:

Článok 1
Účel

Účelom tohto metodického usmernenia je ozrejmiť obchodníkom s cennými papiermi, ktorí nie sú bankami, určité skutočnosti týkajúce sa uplatňovania Vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 680/2014 zo 16. apríla 2014, ktorým sa stanovujú vykonávacie technické predpisy, pokiaľ ide o vykazovanie inštitúciami na účely dohľadu podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013 (ďalej len „Vykonávacie nariadenie č. 680/2014“), vo vzťahu k ich vykazovacím povinnostiam podľa tohto nariadenia.

Článok 2

Vykazovanie vlastných zdrojov a požiadaviek na vlastné zdroje a vykazovanie strát
pochádzajúcich z úverov zabezpečených kolaterálom vo forme nehnuteľnosti

(1) Podľa článku 7 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia č. 680/2014 obchodníci s cennými papiermi, na ktorých sa vzťahuje článok 95 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013 z 26. júna 2013 o prudenciálnych požiadavkách na úverové inštitúcie a investičné spoločnosti a o zmene nariadenia (EÚ) č. 648/2012 (ďalej len „Nariadenie č. 575/2013“), predkladajú na individuálnom základe informácie uvedené vo vzoroch 1 až 5 prílohy I Vykonávacieho nariadenia č. 680/2014 podľa pokynov v časti II bode 1 prílohy II Vykonávacieho nariadenia č. 680/2014 štvrťročne. To znamená, že predkladajú nasledovné výkazy:

- a) Kapitálová primeranosť s kódom C (HVZ) 01-04 / Ck (HVZ) 01-04 na účel informačného systému STATUS/STATUS DFT a s kódmi C 01.00, C 02.00, C 03.00 a C 04.00 na účel identifikácie vzorov výkazov podľa Vykonávacieho nariadenia č. 680/2014,
- b) Prechodné ustanovenia položky s kódom C (PRE) 02-04 / Ck (PRE) 02-04 na účel informačného systému STATUS/STATUS DFT a s kódmi C 05.01a C 05.02 na účel identifikácie vzorov výkazov podľa Vykonávacieho nariadenia č. 680/2014.

(2) Podľa článku 7 ods. 2 Vykonávacieho nariadenia č. 680/2014 obchodníci s cennými papiermi, na ktorých sa vzťahuje článok 96 ods. 1 Nariadenia č. 575/2013,

predkladajú na individuálnom základe informácie uvedené v článku 5 písm. a) a b) bode 1 Vykonávacieho nariadenia č. 680/2014 s časťou, ktorá je v nich stanovená. To znamená, že predkladajú nasledovné výkazy:

- a) Kapitálová primeranosť s kódom C (HVZ) 01-04 / Ck (HVZ) 01-04 na účel informačného systému STATUS/STATUS DFT a s kódmi C 01.00, C 02.00, C 03.00 a C 04.00 na účel identifikácie vzorov výkazov podľa Vykonávacieho nariadenia č. 680/2014,
- b) Prechodné ustanovenia položky s kódom C (PRE) 02-04 / Ck (PRE) 02-04 na účel informačného systému STATUS/STATUS DFT a s kódmi C 05.01 a C 05.02 na účel identifikácie vzorov výkazov podľa Vykonávacieho nariadenia č. 680/2014,
- c) Kreditné riziko s kódom C (SA) 04-04 / Ck (SA) 04-04 na účel informačného systému STATUS/STATUS DFT a s kódom C 07.00 na účel identifikácie vzorov výkazov podľa Vykonávacieho nariadenia č. 680/2014,
- d) Kreditné riziko s kódom C (IRB) 05-04 / Ck (IRB) 05-04 na účel informačného systému STATUS/STATUS DFT a s kódmi C 08.01, C 08.02 na účel identifikácie vzorov výkazov Vykonávacieho nariadenia č. 680/2014,
- e) Kreditné riziko s kódom C (GEO) 06-04 / Ck (GEO) 06-04 na účel informačného systému STATUS/STATUS DFT a s kódmi C 09.01, C 09.02 a C 09.03 na účel identifikácie vzorov výkazov podľa Vykonávacieho nariadenia č. 680/2014,
- f) Kreditné riziko s kódom C (IRB) 07-04 / Ck (IRB) 07-04 na účel informačného systému STATUS/STATUS DFT a s kódmi C 10.01 a C 10.02 na účel identifikácie vzorov výkazov podľa Vykonávacieho nariadenia č. 680/2014,
- g) Kreditné riziko s kódom C (PVZ) 08-04 / Ck (PVZ) 08-04 na účel informačného systému STATUS/STATUS DFT a s kódmi C 11.00, C 12.00, C 13.00 a C 14.00 na účel identifikácie vzorov výkazov podľa Vykonávacieho nariadenia č. 680/2014,
- h) Operačné riziko s kódom C (OPR) 09-04 / Ck (OPR) 09-04 na účel informačného systému STATUS/STATUS DFT a s kódmi C 16.00 a C 17.00 na účel identifikácie vzorov výkazov podľa Vykonávacieho nariadenia č. 680/2014,
- i) Expozície a straty pochádzajúce z úverov zabezpečených kolaterálom vo forme nehnuteľného majetku s kódom C (SZ) 10-02 / Ck (SZ) 10-02 na účel informačného systému STATUS/STATUS DFT s kódom C 15.00 na účel identifikácie vzoru výkazu podľa Vykonávacieho nariadenia č. 680/2014,
- j) Trhové riziko s kódom C (MTR) 11-04 / Ck (MTR) 11-04 na účel informačného systému STATUS/STATUS DFT a s kódom C 18.00 na účel identifikácie vzorov výkazov podľa Vykonávacieho nariadenia č. 680/2014,
- k) Trhové riziko s kódom C (MTR) 12-04 / Ck (MTR) 12-04 na účel informačného systému STATUS/STATUS DFT a s kódmi C 19.00, C 20.00, C 22.00, C 23.00, C 24.00 a C 25.00 na účel identifikácie vzorov výkazov podľa Vykonávacieho nariadenia č. 680/2014,
- l) Trhové riziko s kódom C (SRS) 13-04 / Ck (SRS) 13-04 na účel informačného systému STATUS/STATUS DFT a s kódom C 21.00 na účel identifikácie vzorov výkazov podľa Vykonávacieho nariadenia č. 680/2014.

(3) Obchodníci s cennými papiermi predkladajú len výkazy za štandardizovaný prístup ku kreditnému riziku, ak im v súlade s článkom 143 Nariadenia č. 575/2013 nebolo povolené používanie prístupu IRB.

Článok 3 Vykazovanie likvidity

(1) Podľa článku 6 ods. 4 Nariadenia č. 575/2013 úverové inštitúcie a investičné spoločnosti, ktorým bolo udelené povolenie na poskytovanie investičných služieb a činností uvedených v bodoch 3 a 6 oddielu A prílohy I k smernici 2004/39/ES, plnia povinnosti stanovené v šiestej časti Nariadenia č. 575/2013 na individuálnom základe. Pokiaľ Komisia nevypracuje správu v súlade s článkom 508 ods. 3 Nariadenia č. 575/2013, môžu príslušné orgány oslobodiť investičné spoločnosti od plnenia povinností stanovených v šiestej časti tohto nariadenia zohľadňujúc pritom povahu, rozsah a komplexnosť činností investičnej spoločnosti.

Z uvedeného vyplýva:

- a) na obchodníkov s cennými papiermi, ktorí nemajú povolenie na poskytovanie investičných služieb a investičných činností uvedených v § 6 ods. 1 písm. c) a f) zákona o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o cenných papieroch“), sa nevzťahuje šiesta časť Nariadenia č. 575/2013 (Likvidita), a teda ani nepredkladajú výkazy podľa § 2 písm. b) Opatrenia Národnej banky Slovenska z 29. júla 2014 č. 14/2014 o predkladaní výkazov bankami, pobočkami zahraničných bánk, obchodníkmi s cennými papiermi a pobočkami zahraničných obchodníkov s cennými papiermi na účely zabezpečenia zberu údajov podľa osobitného predpisu (ďalej len „Opatrenie NBS č. 14/2014“),
- b) na obchodníkov s cennými papiermi, ktorí majú povolenie na poskytovanie investičných služieb a investičných činností uvedených v § 6 ods. 1 písm. c) a f) zákona o cenných papieroch, sa vzťahuje šiesta časť Nariadenia č. 575/2013 (Likvidita), avšak môžu byť na základe článku 6 ods. 4 Nariadenia č. 575/2013 Národnou bankou Slovenska oslobodení od plnenia povinností stanovených v šiestej časti tohto nariadenia, v závislosti od povahy, rozsahu a komplexnosti ich činností.

(2) Národná banka Slovenska v súlade s článkom 6 ods. 4 Nariadenia č. 575/2013 oslobodzuje od plnenia povinností stanovených v šiestej časti tohto nariadenia aj tých obchodníkov s cennými papiermi, ktorí majú povolenie na poskytovanie investičných služieb a investičných činností uvedených v § 6 ods. 1 písm. c) a f) zákona o cenných papieroch, pokiaľ pri poskytovaní investičných služieb a investičných činností nevykonávajú aktivity, ktoré by mali za dôsledok zvýšenie rizika likvidity ich vlastných zdrojov, ako napríklad poskytovanie vedľajšej služby podľa § 6 ods. 2 písm. b) zákona o cenných papieroch, vo významnej miere.

Článok 4 Vykazovanie veľkej majetkovej angažovanosti a rizika koncentrácie

Podľa článku 388 Nariadenia č. 575/2013 sa štvrtá časť (Veľká majetková angažovanosť) tohto nariadenia nevzťahuje na obchodníkov s cennými papiermi, pokiaľ patria do jednej z kategórií uvedených v článku 95 ods. 1 alebo v článku 96 ods. 1 Nariadenia č. 575/2013.

Z uvedeného vyplýva:

- a) na obchodníkov s cennými papiermi, ktorí nemajú povolenie na poskytovanie investičných služieb a investičných činností uvedených v § 6 ods. 1 písm. c) a f) zákona o cenných papieroch sa automaticky nevzťahuje štvrtá časť Nariadenia č. 575/2013

- (Veľká majetková angažovanosť), a teda nepredkladajú výkazy podľa § 2 písm. c) Opatrenia NBS č. 14/2014,
- b) na obchodníkov s cennými papiermi, ktorí majú povolenie na poskytovanie investičných služieb a investičných činností uvedených v § 6 ods. 1 písm. c) a f) zákona o cenných papieroch, sa nevzťahuje štvrtá časť Nariadenia č. 575/2013 (Veľká majetková angažovanosť), a teda nepredkladajú výkazy podľa § 2 písm. c) Opatrenia NBS č. 14/2014, pokiaľ patria do jednej z kategórií uvedených v článku 96 ods. 1 Nariadenia č. 575/2013.

Článok 5 **Vykazovanie finančnej páky**

Podľa článku 6 ods. 5 Nariadenia č. 575/2013 inštitúcie okrem investičných spoločností uvedených v článku 95 ods. 1 a článku 96 ods. 1 tohto nariadenia a inštitúcií, v prípade ktorých príslušné orgány udelili výnimku uvedenú v článku 7 ods. 1 alebo 3 Nariadenia č. 575/2013, plnia povinnosti stanovené v jeho siedmej časti na individuálnom základe.

Z uvedeného vyplýva:

- a) na obchodníkov s cennými papiermi, ktorí nemajú povolenie na poskytovanie investičných služieb a investičných činností uvedených v § 6 ods. 1 písm. c) a f) zákona o cenných papieroch sa automaticky nevzťahuje siedma časť Nariadenia č. 575/2013 (Finančná páka), a teda nepredkladajú výkazy podľa § 2 písm. d) Opatrenia NBS č. 14/2014,
- b) na obchodníkov s cennými papiermi, ktorí majú povolenie na poskytovanie investičných služieb a investičných činností uvedených v § 6 ods. 1 písm. c) a f) zákona o cenných papieroch, sa nevzťahuje siedma časť Nariadenia č. 575/2013 (Finančná páka), a teda nepredkladajú výkazy podľa § 2 písm. d) Opatrenia NBS č. 14/2014, pokiaľ patria do jednej z kategórií uvedených v článku 96 ods. 1 Nariadenia č. 575/2013.

Článok 6 **Vykazovanie na účely finančného výkazníctva**

Podľa článku 99 ods. 2 Nariadenia č. 575/2013 inštitúcie, na ktoré sa vzťahuje článok 4 nariadenia (ES) č. 1606/2002, a iné úverové inštitúcie, ako sú inštitúcie uvedené v článku 4 uvedeného nariadenia, ktoré pripravujú svoje konsolidované účtovné závierky podľa medzinárodných účtovných štandardov v súlade s postupom uvedeným v článku 6 ods. 2 uvedeného nariadenia, tiež predkladajú správy týkajúce sa finančných informácií.

Z uvedeného vyplýva, že na obchodníkov s cennými papiermi sa nevzťahuje povinnosť predkladať výkazy na účely finančného výkazníctva, keďže článok 4 nariadenia (ES) č. 1606/2002 sa vzťahuje len na spoločnosti, ktorých cenné papiere sú prijaté na obchodovanie na regulovanom trhu v niektorom členskom štáte.

Článok 7
Záverečné ustanovenia

Toto metodické usmernenie sa uplatňuje odo dňa jeho zverejnenia vo Vestníku Národnej banky Slovenska. Právne predpisy súvisiace s predmetom tohto metodického usmernenia sú uvedené na webovom sídle Národnej banky Slovenska (<http://www.nbs.sk>).

Vladimír Dvořáček v. r.
člen bankovej rady a výkonný riaditeľ
útvary dohľadu nad finančným trhom

Metodické usmernenie
Útvary dohľadu nad finančným trhom Národnej banky Slovenska
č. 2/2014 z 30. septembra 2014

k vybavovaniu sťažností pre obchodníkov s cennými papiermi
a správcovské spoločnosti podľa požiadaviek Európskeho orgánu dohľadu
(Európsky orgán pre cenné papiere a trhy)

Národná banka Slovenska, Útvary dohľadu nad finančným trhom, s prihliadnutím na usmernenia¹⁾ Európskeho orgánu dohľadu (Európsky orgán pre cenné papiere a trhy) v nadväznosti na ustanovenia § 71e zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch) v znení neskorších predpisov a § 38 zákona č. 203/2011 Z. z. o kolektívnom investovaní v znení neskorších predpisov, vydáva podľa § 2 ods. 9 zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov toto metodické usmernenie:

Článok 1
Účel

Účelom tohto metodického usmernenia je zabezpečiť primeranú ochranu sťažovateľov/spotrebiteľov a ostatných klientov dohliadaných subjektov, a to najmä:

- a) objasniť očakávania týkajúce sa organizácie dohliadaných subjektov vo vzťahu k vybavovaniu sťažností,
- b) poskytnúť usmernenia k poskytovaniu informácií sťažovateľom,
- c) poskytnúť usmernenia k postupom odpovedania na sťažnosti,
- d) zosúladiť postupy dohliadaných subjektov na vybavovanie všetkých sťažností, ktoré dostanú a
- e) zabezpečiť, aby postupy dohliadaných subjektov pre vybavovanie sťažností podliehali minimálnej úrovni zblížovania dohľadu v Európskej únii.

Článok 2
Vymedzenie pojmov

(1) Ak nie je v tomto metodickom usmernení (odsek 2) uvedené inak, pojmy použité v zákonoch a k nim vydaných všeobecne záväzných právnych predpisoch, budú mať v usmerneniach uvedených v tomto metodickom usmernení rovnaký význam. Ide o tieto zákony:

- a) zákon č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o cenných papieroch“),
- b) zákon č. 203/2011 Z. z. o kolektívnom investovaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o kolektívnom investovaní“).

(2) Na účely tohto metodického usmernenia sa okrem pojmov uvedených v zákonoch a k nim vydaných všeobecne záväzných právnych predpisoch podľa odseku 1, rozumie

¹⁾ Usmernenia k vybavovaniu sťažností pre sektor cenných papierov (ESMA) a bankový sektor (EBA) z 25. augusta 2014 (JC 2014 43).

- a) dohliadaným subjektom obchodník s cennými papiermi a správcovská spoločnosť,
- b) sťažnosťou vyjadrenie nespokojnosti, ktorú dohliadanému subjektu adresovala fyzická alebo právnická osoba vo vzťahu k poskytovaniu služieb alebo k vykonávaniu činností podliehajúcich dohľadu Národnej banky Slovenska podľa zákona o cenných papieroch alebo podľa zákona o kolektívnom investovaní,
- c) sťažovateľom fyzická alebo právnická osoba, u ktorej sa predpokladá, že má nárok na to, aby dohliadaný subjekt posúdil sťažnosť, a ktorá už sťažnosť podala.

Článok 3 **Rozsah pôsobnosti**

Usmernenia podľa článku 4 sa netýkajú prípadov, keď dohliadaný subjekt dostane sťažnosť na poskytované služby a vykonávané činnosti iné ako tie, ktoré podliehajú dohľadu Národnej banky Slovenska, alebo na služby a činnosti iného subjektu, za ktorý tento dohliadaný subjekt nenesie žiadnu zodpovednosť (a keď takéto činnosti tvoria podstatu sťažnosti). Tento dohliadaný subjekt by však podľa možnosti mal sťažovateľovi odpovedať na každú jeho sťažnosť a vysvetliť mu svoje stanovisko, aj keď sa sťažnosť jeho služieb a činností výslovne netýka (napríklad ak je to vhodné, dohliadaný subjekt by mal sťažovateľovi poskytnúť údaje o subjekte, ktorý je zodpovedný za vybavenie jeho sťažnosti).

Článok 4 **Usmernenia k vybavovaniu sťažností**

Usmernenie č. 1 – Koncepcia vybavovania sťažností

(1) Dohliadaný subjekt by mal zaviesť koncepciu vybavovania sťažností (ďalej len „koncepcia“), pričom túto koncepciu by mal určiť a schváliť štatutárny orgán dohliadaného subjektu; štatutárny orgán by mal byť zároveň zodpovedný aj za implementáciu koncepcie a sledovanie jej dodržiavania.

(2) Koncepcia by mala mať písomnú formu, napríklad ako súčasť politiky (spravodlivého) zaobchádzania dohliadaného subjektu v rámci vnútorných predpisov.

(3) Koncepcia by mala byť k dispozícii všetkým zainteresovaným zamestnancom dohliadaného subjektu.

Usmernenie č. 2 – Systém na vybavovanie sťažností

Dohliadaný subjekt by mal vytvoriť a udržiavať funkčný systém na vybavovanie sťažností, ktorý umožní spravodlivé vybavovanie sťažností ako aj identifikáciu a zmiernenie možných konfliktov záujmov.

Usmernenie č. 3 – Evidencia sťažností

Dohliadaný subjekt by mal o všetkých doručených sťažnostiach viesť riadnu vnútornú evidenciu, a to vhodným spôsobom (napríklad prostredníctvom zabezpečeného elektronického registra) a v súlade s lehotami viažucimi sa na evidenciu sťažností.

Usmernenie č. 4 – Oznamovanie informácií o sťažnostiach a o vybavovaní sťažností

Dohliadaný subjekt by mal na požiadanie poskytovať informácie o sťažnostiach a o vybavovaní sťažností príslušným vnútroštátnym orgánom. Tieto údaje by mali obsahovať počet prijatých sťažností členených podľa vnútroštátnych kritérií, kritérií požadovaných príslušným vnútroštátnym orgánom, prípadne podľa vlastných kritérií, ak vnútroštátne kritériá nie sú určené alebo kritériá neurčil príslušný vnútroštátny orgán.

Usmernenie č. 5 – Vnútorne sledovanie a vyhodnocovanie vybavených sťažností

Dohliadaný subjekt by mal priebežne analyzovať údaje získané v rámci vybavovania sťažností s cieľom zabezpečiť, aby identifikoval a riešil všetky opakujúce sa alebo systémové problémy a potenciálne právne a operačné riziká, napríklad

- a) analyzovaním príčin jednotlivých sťažností s cieľom identifikovať hlavné príčiny, ktoré sú spoločné pre daný typ sťažnosti,
- b) posúdením, či takéto hlavné príčiny môžu mať vplyv na iné procesy alebo produkty vrátane tých, na ktoré sa sťažnosť priamo nevzťahuje a
- c) odstránením týchto hlavných príčin v prípadoch, v ktorých je to opodstatnené.

Usmernenie č. 6 – Poskytovanie informácií sťažovateľom a verejnosti

Dohliadaný subjekt by mal

- a) na požiadanie alebo po potvrdení doručenia sťažnosti písomne poskytnúť sťažovateľovi informácie o postupe dohliadaného subjektu pri vybavovaní sťažností,
- b) zverejniť informácie o postupe dohliadaného subjektu pri vybavovaní sťažností tak, aby boli ľahko dostupné, napríklad vo forme brožúr, letákov, zmluvnej dokumentácie alebo na svojom webovom sídle,
- c) sťažovateľom poskytovať jasné, presné a aktuálne informácie o postupe pri vybavovaní sťažností vrátane
 1. podrobností o postupe pri podávaní sťažnosti (napr. typ informácií, ktoré musí sťažovateľ uviesť, kontaktné údaje a totožnosť osoby alebo názov oddelenia dohliadaného subjektu, ktorému je sťažnosť adresovaná),
 2. popisu postupu pri vybavovaní sťažnosti (napr. kedy bude písomne potvrdené doručenie sťažnosti, orientačný časový harmonogram vybavovania sťažností, dostupnosť príslušného vnútroštátneho orgánu alebo mechanizmu alternatívneho riešenia sporov (ARS) a pod.),
- d) informovať sťažovateľa o všetkých dôležitých skutočnostiach súvisiacich s vybavovaním jeho sťažnosti.

Usmernenie č. 7 – Postupy odpovedania na sťažnosti

Dohliadaný subjekt by mal

- a) zhromažďovať a preverovať všetky relevantné dôkazy a informácie týkajúce sa sťažnosti,
- b) komunikovať jasným, jednoduchým a zrozumiteľným spôsobom,
- c) poskytovať sťažovateľovi odpoveď bez zbytočného odkladu alebo najneskôr do lehoty stanovenej na vnútroštátnej úrovni, resp. stanovenej dohliadaným subjektom; ak do uplynutia očakávanej lehoty nie je možné odpoveď poskytnúť, dohliadaný subjekt by mal sťažovateľa informovať o príčinách omeškania a uviesť, kedy bude pravdepodobne vybavovanie sťažnosti ukončené,

- d) v prípade, že vo vzťahu k predmetu sťažnosti zaujal stanovisko, ktoré úplne neuspokojuje požiadavky sťažovateľa, komplexne vysvetliť sťažovateľovi svoje stanovisko a informovať ho o ďalších možnostiach uplatnenia jeho sťažnosti, napr. o dostupnosti mechanizmu alternatívneho riešenia sporov, alebo o príslušných vnútroštátnych orgánoch a pod.

Článok 5

Záverečné ustanovenia

Toto metodické usmernenie sa uplatňuje odo dňa jeho schválenia výkonným riaditeľom Útvaru dohľadu nad finančným trhom Národnej banky Slovenska. Právne predpisy súvisiace s predmetom tohto metodického usmernenia sú uvedené na webovom sídle Národnej banky Slovenska (www.nbs.sk).

Vladimír Dvořáček v. r.
člen bankovej rady a výkonný riaditeľ
útvaru dohľadu nad finančným trhom

Metodické usmernenie
Útvaru dohľadu nad finančným trhom Národnej banky Slovenska
č. 3/2014 z 30. septembra 2014

k vybavovaniu sťažností pre banky, platobné inštitúcie a inštitúcie
elektronických peňazí podľa požiadaviek Európskeho orgánu dohľadu
(Európsky orgán pre bankovníctvo)

Národná banka Slovenska, Útvar dohľadu nad finančným trhom, s prihliadnutím na usmernenia¹⁾ Európskeho orgánu dohľadu (Európsky orgán pre bankovníctvo) v nadväznosti na ustanovenia § 27 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a § 89 zákona č. 492/2009 Z. z. o platobných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, vydáva podľa § 2 ods. 9 zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov toto metodické usmernenie:

Článok 1
Účel

Účelom toho metodického usmernenia je zabezpečiť primeranú ochranu sťažovateľov/spotrebiteľov a ostatných klientov dohliadaných subjektov, a to najmä:

- a) objasniť očakávania týkajúce sa organizácie dohliadaných subjektov vo vzťahu k vybavovaniu sťažností,
- b) poskytnúť usmernenia k poskytovaniu informácií sťažovateľom,
- c) poskytnúť usmernenia k postupom odpovedania na sťažnosti,
- d) zosúladiť postupy dohliadaných subjektov na vybavovanie všetkých sťažností, ktoré dostanú a
- e) zabezpečiť, aby postupy dohliadaných subjektov pre vybavovanie sťažností podliehali minimálnej úrovni zblížovania dohľadu v Európskej únii.

Článok 2
Vymedzenie pojmov

(1) Ak nie je v tomto metodickom usmernení (odsek 2) uvedené inak, pojmy použité v Nariadení o kapitálových požiadavkách²⁾ a v zákonoch a k nim vydaných všeobecne záväzných právnych predpisoch, budú mať v usmerneniach uvedených v tomto metodickom usmernení rovnaký význam. Ide o tieto zákony:

- a) zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov („zákon o bankách“),
- b) zákon č. 492/2009 Z. z. o platobných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov („zákon o platobných službách“).

¹⁾ Usmernenia k vybavovaniu sťažností pre sektor cenných papierov (ESMA) a bankový sektor (EBA) z 25. augusta 2014 (JC 2014 43).

²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013 z 26. júna 2013 o prudenciálnych požiadavkách na úverové inštitúcie a investičné spoločnosti a o zmene nariadenia (EÚ) č. 648/2012 (Ú. v. EÚ L 176, 27. júna 2013).

(2) Na účely tohto metodického usmernenia sa okrem pojmov uvedených v Nariadení o kapitálových požiadavkách,²⁾ v zákonoch a k nim vydaným všeobecne záväzných právnych predpisov podľa odseku 1, rozumie

- a) dohliadaným subjektom banka, platobná inštitúcia a inštitúcia elektronických peňazí,
- b) sťažnosťou vyjadrenie nespokojnosti / reklamácia (v zmysle používania v § 89 zákona o platobných službách), ktorú dohliadanému subjektu adresovala fyzická alebo právnická osoba vo vzťahu k poskytovaniu služieb alebo k vykonávaniu činností podliehajúcich dohľadu Národnej banky Slovenska podľa zákona o bankách alebo podľa zákona o platobných službách,
- c) sťažovateľom fyzická alebo právnická osoba, u ktorej sa predpokladá, že má nárok na to, aby dohliadaný subjekt posúdil sťažnosť, a ktorá už sťažnosť podala.

Článok 3 **Rozsah pôsobnosti**

Usmernenia podľa článku 4 sa netýkajú prípadov, keď dohliadaný subjekt dostane sťažnosť na poskytované služby a vykonávané činnosti iné ako tie, ktoré podliehajú dohľadu Národnej banky Slovenska alebo na služby a činnosti iného subjektu, za ktorý tento dohliadaný subjekt nenesie žiadnu zodpovednosť (a keď takéto činnosti tvoria podstatu sťažnosti). Tento dohliadaný subjekt by však podľa možnosti mal sťažovateľovi odpovedať na každú jeho sťažnosť a vysvetliť mu svoje stanovisko, aj keď sa sťažnosť jeho služieb a činností výslovne netýka (napríklad ak je to vhodné, dohliadaný subjekt by mal sťažovateľovi poskytnúť údaje o subjekte, ktorý je zodpovedný za vybavenie jeho sťažnosti).

Článok 4 **Usmernenia k vybavovaniu sťažností**

Usmernenie č. 1 – Konceptia vybavovania sťažností

(1) Dohliadaný subjekt by mal zaviesť koncepciu vybavovania sťažností („konceptia“), pričom túto koncepciu by mal určiť a schváliť štatutárny orgán dohliadaného subjektu; štatutárny orgán by mal byť zároveň zodpovedný za implementáciu koncepcie a sledovanie jej dodržiavania.

(2) Konceptia by mala mať písomnú formu, napríklad ako súčasť politiky (spravodlivého) zaobchádzania dohliadaného subjektu v rámci vnútorných predpisov.

(3) Konceptia by mala byť k dispozícii všetkým zainteresovaným zamestnancom dohliadaného subjektu.

Usmernenie č. 2 – Systém na vybavovanie sťažností

Dohliadaný subjekt by mal vytvoriť a udržiavať funkčný systém na vybavovanie sťažností, ktorý umožní spravodlivé vybavovanie sťažností ako aj identifikáciu a zmiernenie možných konfliktov záujmov.

Usmernenie č. 3 – Evidencia sťažností

Dohliadaný subjekt by mal o všetkých doručených sťažnostiach viesť riadnu vnútornú evidenciu, a to vhodným spôsobom (napríklad prostredníctvom zabezpečeného elektronického registra) a v súlade s lehotami viažucimi sa na evidenciu sťažností. Evidenciou sťažností sa rozumie aj evidencia podľa § 89 ods. 10 písm. b) zákona o platobných službách.

Usmernenie č. 4 – Oznamovanie informácií o sťažnostiach a o vybavovaní sťažností

Dohliadaný subjekt by mal na požiadanie poskytovať informácie o sťažnostiach a vybavovaní sťažností príslušným vnútroštátnym orgánom. Dohliadaný subjekt poskytne takéto informácie Národnej banke Slovenska v súlade s § 89 ods. 10 písm. b) zákona o platobných službách. Tieto údaje by mali obsahovať aj počet prijatých sťažností členených podľa vnútroštátnych, prípadne vlastných kritérií.

Usmernenie č. 5 – Vnútorné sledovanie a vyhodnocovanie vybavených sťažností

Dohliadaný subjekt by mal priebežne analyzovať údaje získané v rámci vybavovania sťažností s cieľom zabezpečiť, aby identifikoval a riešil všetky opakujúce sa alebo systémové problémy a potenciálne právne a operačné riziká, napríklad

- a) analyzovaním príčin jednotlivých sťažností s cieľom identifikovať hlavné príčiny, ktoré sú spoločné pre daný typ sťažnosti,
- b) posúdením, či takéto hlavné príčiny môžu mať vplyv na iné procesy alebo produkty vrátane tých, na ktoré sa sťažnosť priamo nevzťahuje a
- c) odstránením týchto hlavných príčin v prípadoch, v ktorých je to opodstatnené.

Usmernenie č. 6 – Poskytovanie informácií sťažovateľom a verejnosti

(1) Dohliadaný subjekt by mal

- a) na požiadanie alebo po potvrdení doručenia sťažnosti písomne poskytnúť sťažovateľovi informácie o postupe dohliadaného subjektu pri vybavovaní sťažností,
- b) zverejniť informácie o postupe dohliadaného subjektu pri vybavovaní sťažností tak, aby boli ľahko dostupné, napríklad vo forme brožúr, letákov, zmluvnej dokumentácie alebo na svojom webovom sídle,
- c) sťažovateľom poskytovať jasné, presné a aktuálne informácie o postupe pri vybavovaní sťažností vrátane
 1. podrobností o postupe pri podávaní sťažnosti (napr. typ informácií, ktoré musí sťažovateľ uviesť, kontaktné údaje a totožnosť osoby alebo názov oddelenia dohliadaného subjektu, ktorému je sťažnosť adresovaná),
 2. popisu postupu pri vybavovaní sťažnosti (napr. kedy bude písomne potvrdené doručenie sťažnosti, orientačný časový harmonogram vybavovania sťažností, dostupnosť príslušného vnútroštátneho orgánu alebo mechanizmu alternatívneho riešenia sporov (ARS) a pod.),
- d) informovať sťažovateľa o všetkých dôležitých skutočnostiach súvisiacich s vybavovaním jeho sťažnosti.

(2) Ak ide o dohliadaný subjekt v nadväznosti na § 89 ods. 5 zákona o platobných službách, je viazaný povinnosťami v rámcovej zmluve o poskytovaných službách dohodnúť formu, podobu a spôsob prijatia sťažnosti.

Usmernenie č. 7 – Postupy odpovedania na sťažnosti

(1) Dohliadaný subjekt by mal

- a) zhromažďovať a preverovať všetky relevantné dôkazy a informácie týkajúce sa sťažnosti,
- b) komunikovať jasným, jednoduchým a zrozumiteľným spôsobom,
- c) poskytovať sťažovateľovi odpoveď bez zbytočného odkladu alebo najneskôr do lehoty stanovenej na vnútroštátnej úrovni, resp. stanovenej dohliadaným subjektom; ak do uplynutia očakávanej lehoty nie je možné odpoveď poskytnúť, dohliadaný subjekt by mal sťažovateľa informovať o príčinách omeškania a uviesť, kedy by mohlo byť preverovanie sťažnosti ukončené,
- d) v prípade, že vo vzťahu k predmetu sťažnosti zaujal stanovisko, ktoré úplne neuspokojuje požiadavky sťažovateľa, komplexne vysvetliť sťažovateľovi svoje stanovisko a informovať ho o ďalších možnostiach uplatnenia jeho sťažnosti, napr. o dostupnosti mechanizmu alternatívneho riešenia sporov, alebo o príslušných vnútroštátnych orgánoch a pod.

(2) Lehotou na vnútroštátnej úrovni podľa odseku 1 je aj lehota ustanovená v § 89 ods. 7 zákona o platobných službách. Vtedy je dohliadaný subjekt viazaný zákonnými povinnosťami.

Článok 5
Záverečné ustanovenia

Toto metodické usmernenie sa uplatňuje odo dňa jeho schválenia výkonným riaditeľom útvaru dohľadu nad finančným trhom Národnej banky Slovenska. Právne predpisy súvisiace s predmetom tohto metodického usmernenia sú uvedené na webovom sídle Národnej banky Slovenska (www.nbs.sk).

Vladimír Dvořáček v. r.
člen bankovej rady a výkonný riaditeľ útvaru
dohľadu nad finančným trhom

Odporúčanie
Národnej banky Slovenska
č. 1/2014 zo 7. októbra 2014

v oblasti politiky obozretnosti na makroúrovni
k rizikám spojeným s vývojom na trhu retailových úverov

Národná banka Slovenska podľa § 1 ods. 3 písm. a) bodu 3 a § 2 ods. 9 zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a § 6 ods. 19 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vydáva toto odporúčanie:

Článok I
Účel

Aktuálny vývoj na trhu retailových úverov je jedným z najvýznamnejších faktorov vplývajúcich na stabilitu slovenského bankového sektora. Týka sa to najmä úverov na bývanie, ktorých tempo rastu bolo v predchádzajúcom období jedno z najvyšších v EÚ. Výraznejšie tiež stúpol význam refinancovania už existujúcich úverov.

Národná banka Slovenska nevníma rast úverov domácnostiam z hľadiska stability slovenského finančného sektora negatívne. Podobne aj určitá miera refinancovania existujúcich úverov prispieva k zlepšeniu konkurenčného prostredia na trhu retailových úverov. Z pohľadu stability celého finančného sektora je však dôležité, aby uvedené trendy boli založené na zdravom prístupe zo strany bánk a neviedli ku kumulácii rizík bánk aj ich klientov v budúcnosti.

Národná banka Slovenska vo svojich publikáciách už viackrát upozornila na rastúci trend poskytovania úverov na bývanie s vyššou hodnotou podielu objemu poskytnutého úveru k hodnote jeho zabezpečenia (tzv. LTV). Pri relatívne významnej časti nových úverov na bývanie dosahuje hodnota LTV úroveň 100 %. To môže viesť k zvýšenému riziku tvorby nerovnováh na trhu nehnuteľností s možnými negatívnymi dôsledkami na banky, ich klientov a ekonomiku ako celok.

Národná banka Slovenska považuje za dôležité, aby banky adekvátne vyhodnocovali schopnosť retailových klientov splácať svoje záväzky voči bankám. Osobitne v období nízkych úrokových sadzieb je dôležité hodnotiť schopnosť klientov splácať úvery dostatočne konzervatívne aj vzhľadom na riziko budúceho zvýšenia úrokových sadzieb, a tým aj splátok úverov.

Špecifické produkty predstavujú úvery, kde dochádza len k veľmi pomalému splácaniu istiny úveru. Ide najmä o úvery s neprimerane vysokou dobou splatnosti úveru, ako aj o úvery, v ktorých banky presúvajú zaťaženie klienta na neskoršie obdobie. Podľa názoru Národnej banky Slovenska by pre udržanie stability na trhu retailových úverov takéto úvery nemali byť poskytované.

Vzhľadom na rastúci trend úverov na refinancovanie existujúcich úverov je dôležité, aby banky v prípade významného navýšenia istiny úveru opätovne adekvátne vyhodnotili schopnosť splácať svoje záväzky pri klientoch, ktorým bol takýto úver poskytnutý.

Národná banka Slovenska už v minulosti upozorňovala na možné riziká pre banky ako aj pre ich klientov spojené s rastúcim podielom nových retailových úverov poskytovaných

prostredníctvom finančných sprostredkovateľov. Preto Národná banka Slovenska považuje za dôležité, aby banky pristupovali k poskytovaniu takýchto úverov obozretne.

Národná banka Slovenska už dlhodobo hodnotí slovenský bankový sektor ako stabilný s pomerne vysokou odolnosťou voči prípadným rizikám. S cieľom ďalej podporiť stabilitu bankového sektora z perspektívy obozretnosti na makroúrovni a v spojitosti s § 27 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o bankách“) vydáva Národná banka Slovenska Odporúčania A až G, ktoré sú určené pre banky a pobočky zahraničných bánk. Účelom týchto odporúčaní je prispieť k zmierneniu vyššie uvedených rizík, ako aj zachovať zdravo fungujúci trh retailových úverov.

Cieľom odporúčaní je nadviazať na existujúce fungujúce interné systémy a metodiku riadenia rizika v bankách, nie ich náhrada novým systémom.

Článok II

Rozsah pôsobnosti

(1) Odporúčanie k rizikám spojeným s vývojom na trhu retailových úverov sa vzťahuje na banky a pobočky zahraničných bánk, vykonávajúce činnosť na území Slovenskej republiky podľa zákona o bankách (ďalej len „banka“).

(2) Odporúčanie A uvedené v čl. IV a prvá časť odporúčania F uvedená v čl. IX ods. 1 sa týka všetkých úverov na bývanie, ktoré sú zabezpečenými úvermi.

(3) Odporúčanie D uvedené v čl. VII sa týka všetkých úverov na bývanie.

(4) Odporúčania B, C, E a G uvedené v čl. V, VI, VIII a X a druhá časť odporúčania F uvedená v čl. IX ods. 2 a 3 sa týka všetkých retailových úverov.

Článok III

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto odporúčania sa rozumie:

(1) Zabezpečeným úverom úver zabezpečený záložným právom k nehnuteľnosti, pokiaľ je záložné právo v prospech banky zapísané v katastri nehnuteľností na prvom mieste. Za splnenie tejto podmienky sa považuje aj situácia, keď je v katastri nehnuteľností na prvom mieste zapísané iné záložné právo zriadené v prospech tej istej banky, záložné právo na zabezpečenie splnenia pohľadávok vyplývajúcich z prevodu vlastníctva bytu alebo nebytového priestoru podľa § 15 až 18b a § 23 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov, záložné právo zriadené v prospech Štátneho fondu rozvoja bývania alebo záložné právo zriadené v prospech inej banky, ktoré bude čerpaním poskytovaného úveru na bývanie vyplatené. Úvery, ktoré nie sú zabezpečené vyššie uvedeným mechanizmom, sa pre účely tohto odporúčania považujú za nezabezpečené.

(2) Retailovým úverom úver poskytnutý bankou fyzickej osobe s výnimkou kreditných kariet a prečerpaní bežného účtu, bez ohľadu na zabezpečenie alebo účel použitia úveru a s výnimkou úverov na podnikanie poskytnutých fyzickým osobám – podnikateľom. Pokiaľ v texte nie je uvedené inak, pod úverom sa rozumie retailový úver.

(3) Úverom na bývanie retailový úver, ktorý je zabezpečeným úverom, a to bez ohľadu na účel použitia úveru, a retailový úver poskytnutý stavebnými sporiteľňami na stavebné účely v zmysle § 11 zákona Slovenskej národnej rady č. 310/1992 Zb. o stavebnom sporení v znení neskorších predpisov, bez ohľadu na jeho zabezpečenie.

(4) Dátumom poskytnutia retailového úveru alebo úveru na bývanie dátum, kedy nadobudla platnosť príslušná úverová zmluva.

(5) Klientom fyzická osoba, ktorej je poskytnutý retailový úver z banky.

(6) Znalcom znalec podľa zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

(7) Výškou úveru na bývanie zmluvne dohodnutá hodnota istiny úveru na bývanie.

(8) Hodnotou LTV (loan to value) pomer výšky zadlženia klienta súvisiaceho s úverom na bývanie podľa ods. 9 k hodnote zabezpečenia podľa ods. 10.

(9) Výškou zadlženia klienta súvisiaceho s úverom na bývanie hodnota určená ako súčet výšky úveru na bývanie, ktorý sa poskytuje, a zostatkovej hodnoty istiny všetkých úverov na bývanie poskytnutých klientovi, a to bez ohľadu na dátum začiatku ich čerpania, ktoré sú zabezpečené záložným právom k tej istej nehnuteľnosti ako úver na bývanie, ktorý sa poskytuje.

(10) Hodnotou zabezpečenia hodnota určená nasledujúcim spôsobom:

- a) V prípade zabezpečenia úveru nehnuteľnosťou, ktorá je predmetom kúpy, sa táto hodnota určí ako nižšia z hodnoty nehnuteľnosti zodpovedajúcej kúpnej cene a ceny stanovenej znalcom. Túto hodnotu môže banka podľa vlastného uváženia ďalej znížiť na základe interného hodnotenia nehnuteľnosti. Pokiaľ nie je dostupná kúpna cena k založenej nehnuteľnosti alebo ak kúpna cena nezodpovedá trhovým princípom, napr. z dôvodu dohody medzi spriaznenými osobami, do úvahy sa berie iba cena stanovená znalcom, resp. cena stanovená na základe interného hodnotenia nehnuteľnosti.
- b) V prípade zabezpečenia úveru nehnuteľnosťou, ktorá je vo výstavbe, sa za hodnotu zabezpečenia považuje predpokladaná hodnota dokončenej nehnuteľnosti stanovená v súlade s interným hodnotením banky.
- c) V ostatných prípadoch sa za hodnotu zabezpečenia považuje hodnota nehnuteľnosti stanovená v súlade s interným hodnotením banky.

Pri stanovení hodnoty zabezpečenia sa do úvahy berú iba zabezpečenia úverov určené v súlade s ods. 1. Pokiaľ je na nehnuteľnosť, ktorá je predmetom zabezpečenia, už zriadené záložné právo v prospech Štátneho fondu rozvoja bývania, hodnota zabezpečenia sa znižuje o hodnotu zodpovedajúcu tomuto záložnému právu. Ak je úver na bývanie zabezpečený viacerými nehnuteľnosťami, hodnota zabezpečenia sa vypočíta ako súčet hodnôt týchto nehnuteľností určených podľa bodov a) až c). Na účely tohto odporúčania sa pri stanovení hodnoty zabezpečenia neprihliada na ďalšie vnútorné úpravy a mechanizmy používané bankou v rámci jej riadenia rizika, napr. na poistenie straty v prípade odpredaja založenej nehnuteľnosti pri zlyhaní úverov na bývanie s vyššou hodnotou LTV.

(11) Ukazovateľom schopnosti klienta splácať úver ukazovateľ finančnej rezervy domácnosti klienta, ktorý zohľadňuje príjmy domácnosti, bežné životné náklady typické pre domácnosť žiadateľa o úver (najmä výdavky na bývanie, energie, telekomunikačné služby, poistenie, výdavky osobnej spotreby, výdavky na starostlivosť o deti, výdavky stanovené zákonnými požiadavkami a pod.) a výdavky domácnosti vyplývajúce zo všetkých jej finančných záväzkov vrátane novoposkytovaného úveru.

(12) Úverom s presunom zaťaženia klienta na neskoršie obdobie úver, pri ktorom je v čase poskytnutia úveru dohodnutý (čiastočný) odklad splátok úroku alebo istiny, postupne sa zvyšujúce splátky, dočasné zníženie úroku alebo menej častá ako mesačná frekvencia splácania. Výnimkou sú zmeny úrokovej sadzby v čase jej refixácie na základe vývoja na finančných trhoch, ako aj zníženie úrokových sadzieb pri poskytovaní hypotekárnych úverov so štátnym príspevkom pre mladých v súlade s § 85a zákona o bankách, resp. obdobné zníženie úrokových sadzieb pri úveroch na bývanie kumulatívne najviac o 3 percentuálne body, pokiaľ je výška jednotlivých splátok vopred zmluvne dohodnutá na celé obdobie splatnosti úveru a zníženie splátok hypotéky pri narodení dieťaťa v súlade s § 75 ods. 4 písm. h) zákona o bankách. Výnimkou sú aj prípady, ktoré nemajú výrazný finančný dopad na klienta v neskoršom období a netýkajú sa obdobia dlhšieho ako šesť mesiacov od prvého čerpania úveru. resp. viac ako šesť splátok (napr. marketingové akcie). Za výnimku sa považuje aj prípad odkladu splácania pri čerpaní úveru na výstavbu nehnuteľností na bývanie, ktoré sa netýka obdobia dlhšieho ako osemnásť mesiacov od prvého čerpania úveru.

(13) Sprostredkovateľom osoba vykonávajúca finančné sprostredkovanie alebo poskytujúca finančné poradenstvo podľa zákona č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve v znení neskorších predpisov s výnimkou viazaných finančných agentov.

Článok IV

Odporúčanie A: Dodržiavanie limitov týkajúcich sa hodnoty LTV pri nových úveroch na bývanie

(1) Banke sa odporúča poskytovať úvery na bývanie, ktoré sú zabezpečeným úverom, s maximálnou hodnotou LTV na úrovni najviac 90 %, pri zohľadnení ods. 2.

(2) Banka môže pri poskytovaní úverov na bývanie, ktoré sú zabezpečeným úverom, prekročiť maximálnu hodnotu LTV uvedenú v ods. 1. Banke sa však odporúča, aby objem úverov na bývanie, ktoré sú zabezpečeným úverom, prekračujúcich túto hodnotu s dátumom poskytnutia úveru v jednom kalendárnom štvrtroku nepresiahol za tento kalendárny štvrtrok príslušnú percentuálnu hodnotu celkového objemu nových úverov na bývanie, ktoré sú zabezpečeným úverom, poskytnutých v danom kalendárnom štvrtroku. Táto percentuálna hodnota je stanovená nasledovne:

- a) 25 % na obdobie do 30. júna 2015;
- b) 20 % na obdobie od 1. júla 2015 do 31. marca 2016;
- c) 15 % na obdobie od 1. apríla 2016 do 31. decembra 2016;
- d) 10 % na obdobie od 1. januára 2017.

Banke sa zároveň odporúča, aby bez ohľadu na tieto limity hodnota LTV žiadneho úveru na bývanie, ktorý je zabezpečeným úverom, nepresiahla 100 %. V prípade postupného čerpania úveru sa limity uvedené v tomto a predchádzajúcom odseku aplikujú len v čase poskytnutia príslušného úveru na bývanie, ktorý je zabezpečeným úverom, nie v čase jeho čerpania.

(3) Bez ohľadu na vymedzenie pojmu hodnota zabezpečenia uvedeného v čl. III ods. 10 a plnenia pravidiel týkajúcich sa maximálnej hodnoty LTV podľa ods. 1 a 2 by mala banka zachovávať obozretný prístup pri ocenení založenej nehnuteľnosti pre vlastné účely vrátane ustanovení § 73 zákona o bankách, ktorý obsahuje najmä:

- a) kontrolu a prípadnú úpravu znaleckých posudkov na založené nehnuteľnosti,
- b) obozretný prístup pri spolupráci so znalcami, najmä s tými, pri ktorých banka zaznamenala výraznejšie odchýlky medzi cenami stanovenými týmito znalcami a kúpnyimi cenami, resp. interným hodnotením banky,
- c) pravidelné prehodnocovanie všetkých založených nehnuteľností (napr. pomocou štatistických modelov) s cieľom sledovať hodnotu LTV na aktuálnom portfóliu.

Článok V

Odporúčanie B: Stanovenie a dodržiavanie vnútorného limitu na ukazovateľ schopnosti klienta splácať úver

(1) Banke sa odporúča, aby jej vnútorný systém vytvorený pre účely riadenia kreditného rizika¹⁾ ako súčasť jej vnútorných predpisov podľa § 27 ods. 2 zákona o bankách v súlade so schválenou stratégiou riadenia rizík obsahoval pre účely poskytovania retailových úverov záväzne stanovený limit na ukazovateľ schopnosti klienta splácať úver.

(2) Limit uvedený v ods. 1 by mal byť nastavený minimálne tak, že v prípade, ak výdavky v zmysle čl. III ods. 11 prevyšujú príjmy, úver by nemal byť zo strany banky poskytnutý.

(3) Banke sa odporúča vyhodnotiť a dodržať limit na ukazovateľ schopnosti klienta splácať úver pri poskytnutí každého retailového úveru.

(4) Výnimkou pre účely odporúčania uvedeného v ods. 3 je poskytovanie retailových úverov iných ako úverov na bývanie, pri ktorých je ich výška stanovená v rámci predschvaľovacieho procesu bez aktívnej účasti klienta na základe historických údajov o finančnej situácii klienta získaných z interných alebo externých zdrojov. Banke sa však odporúča takéto úvery a kreditné riziko súvisiace s týmito úvermi samostatne monitorovať.

(5) Na účely ods. 1 sa banke odporúča mať k dispozícii také informácie, ktoré jej umožnia vyhodnotiť výšku a variabilitu príjmov domácnosti klienta. Pokiaľ je to možné, banka by mala informácie o príjme overiť z iných nezávislých interných alebo externých zdrojov. Čestné vyhlásenie sa nepovažuje za dostatočný spôsob preukazovania príjmu.

(6) Hodnotenie schopnosti klienta splácať úver pre účely ods. 1 až 3 by nemalo byť ovplyvnené hodnotou zabezpečenia alebo postavené na zohľadnení inej formy zabezpečenia, možnosti presunu alebo poistenia kreditného rizika, ani na predpoklade výrazného nárastu príjmov klienta. Vyššie uvedené požiadavky na hodnotu založenej nehnuteľnosti by nemali nahrádzať ani požiadavky na hodnotenie príjmu podľa ods. 5.

¹⁾ § 12 opatrenia Národnej banky Slovenska z 31. augusta 2010 č. 13/2010 o ďalších druhoch rizík, o podrobnostiach o systéme riadenia rizík banky a pobočky zahraničnej banky a ktorým sa ustanovuje čo sa rozumie náhlou a neočakávanou zmenou úrokových mier na trhu (oznámenie č. 367/2010 Z. z.).

(7) Ak existuje zvýšené riziko poklesu príjmov klienta, banke sa odporúča zväžiť prísnejšie nastavenie vnútorne stanoveného limitu na schopnosť klienta splácať úver, ktorý je súčasťou vnútorného systému banky v zmysle v ods. 1.

Článok VI

Odporúčanie C: Zachovanie limitu na ukazovateľ schopnosti klienta splácať úver aj v prípade nepriaznivých podmienok

(1) Banke sa pri poskytovaní retailového úveru odporúča uistiť sa, že v prípade úverov, pri ktorých nie je úroková sadzba fixovaná počas celej doby splácania úveru, by zostal limit na ukazovateľ schopnosti klienta splácať úver podľa čl. V ods. 1 zachovaný aj za predpokladu, že by bol rovnaký retailový úver poskytnutý pri úrokovej sadzbe aspoň o 2 percentuálne body vyššej ako je poskytovaná sadzba a jeho splatnosť by bola na úrovni limitov pre najdlhšiu odporúčanú splatnosť uvedených v čl. VIII ods. 1, pri primeranom zohľadnení predpokladu poklesu príjmu v prípade dosiahnutia dôchodkového veku klienta. V prípade nesplnenia podmienky na zachovanie schopnosti klienta splácať úver pri týchto predpokladoch sa banke odporúča úver neposkytnúť, s výnimkou situácie, ak klient preukázateľne disponuje dostatočnou rezervou vo forme finančných aktív.

(2) Pokiaľ je zmluvne stanovené maximálne kumulatívne zvýšenie úrokovej miery počas celej doby splatnosti úveru nižšie ako 2 percentuálne body, použije sa pre účely overenia vyššie uvedenej podmienky táto hodnota. Pri poskytovaní hypotekárnych úverov so štátnym príspevkom pre mladých v súlade s § 85a zákona o bankách sa banke odporúča overiť schopnosť klienta splácať úver pri navýšení pôvodnej, nezníženej sadzby, o 2 percentuálne body. Pri poskytnutí úveru na bývanie so zníženou úrokovou sadzbou kumulatívne najviac o 3 percentuálne body, pri ktorom je výška jednotlivých splátok vopred zmluvne dohodnutá na celé obdobie splatnosti úveru, sa banke odporúča overiť schopnosť klienta splácať úver pri najvyššej hodnote splátky bez ohľadu na obdobie, kedy bude táto najvyššia splátka platená.

Článok VII

Odporúčanie D: Vykonávanie stresového testovania portfólia na nárast úrokových sadziieb a zvýšenie nezamestnanosti

(1) Banke sa odporúča vykonávať pravidelne, najmenej však raz ročne, ako aj pri výraznej zmene trhových podmienok, stresové testovanie portfólia úverov na bývanie s cieľom odhadnúť najmä dopad zvýšenia úrokových sadziieb a nezamestnanosti na straty vyplývajúce zo zhoršenia schopnosti klientov splácať úvery.

(2) Pri stresovom testovaní by mala banka predpokladať nárast sadziieb, ktorý sa podľa aktuálnych forwardových kriviek očakáva na trhu v horizonte päť rokov (najmenej však 3 percentuálne body), kombinovaný so simuláciami správania sa individuálnych úverov v situácii, že klient sa stane nezamestnaným alebo výrazne poklesnú jeho príjmy z podnikania, a to pri zohľadnení prípadných prostriedkov zmierňovania rizika (napr. poistenia).

(3) Banke sa odporúča, aby boli výsledky stresového testovania pravidelne reportované manažmentu a zohľadnené pri úprave vnútorných postupov hodnotenia

schopnosti klientov splácať úver, vrátane stanovenia limitu na schopnosť klienta splácať úver podľa čl. V ods. 1.

Článok VIII

Odporúčanie E: Dodržiavanie limitov na splatnosť retailových úverov a neposkytovanie retailových úverov s presunom zaťaženia klienta na neskoršie obdobie

(1) Banke sa odporúča, aby objem úverov na bývanie so splatnosťou nad 30 rokov s dátumom poskytnutia úveru v jednom kalendárnom štvrtroku nepresiahol za tento kalendárny štvrtrok 10 % celkového objemu nových úverov na bývanie poskytnutých v danom kalendárnom štvrtroku. Banke sa zároveň odporúča neposkytovať retailové úvery iné ako úvery na bývanie s dobou splatnosti prevyšujúcou

- a) 9 rokov v období od 1. marca 2015 do 31. decembra 2015,
- b) 8 rokov v období od 1. januára 2016.

Ak doba splácania retailového úveru trvá až do dôchodkového veku klienta, banka by pri hodnotení schopnosti klienta splácať tento retailový úver mala primerane zohľadniť predpoklad poklesu jeho príjmu v tomto období.

(2) Banke sa odporúča neposkytovať retailové úvery s presunom zaťaženia klienta na neskoršie obdobie v zmysle čl. III ods. 12.

Článok IX

Odporúčanie F: Zachovávanie obozretného prístupu pri refinancovaní úverov spojenom s významným navýšením istiny

(1) Ak pri refinancovaní existujúcich retailových úverov novým úverom na bývanie z tej istej alebo inej banky nastáva navýšenie súčtu zostávajúcich istín refinancovaných úverov a toto navýšenie presahuje nižšiu z hodnôt 2000 eur alebo 5 % súčtu zostávajúcich istín refinancovaných úverov, banke sa odporúča dodržať limity na hodnotu LTV uvedené v čl. IV. Hodnota LTV sa vypočíta na základe aktuálnej hodnoty zabezpečenia, ktorá je určená v súlade s interným hodnotením banky. Tieto limity sa nevzťahujú na prípad, ak pri refinancovaní existujúcich retailových úverov novým úverom na bývanie z tej istej alebo inej banky nedochádza k navýšeniu zostávajúcej istiny, ktorého hodnota by presahovala nižšiu z hodnôt 2000 eur alebo 5 % súčtu zostávajúcich istín refinancovaných úverov.

(2) Banke sa odporúča pred akýmkoľvek zvýšením celkovej zostatkovej výšky retailových úverov klienta presahujúcim nižšiu z hodnôt 2000 eur alebo 5 % súčtu zostávajúcich istín refinancovaných úverov hodnotiť schopnosť klienta splácať úver v zmysle čl. V a VI, pokiaľ toto navýšenie nebolo predpokladané a zahrnuté do hodnotenia už pri poskytnutí pôvodného úveru. Súčasťou tohto hodnotenia by malo byť aj overenie splnenia limitu na ukazovateľ schopnosti klienta splácať úver, a to na základe aktuálnych údajov o príjmoch domácnosti žiadateľa o úver, ktoré by mali byť dostatočne preukázané a nezávisle overené v zmysle čl. V ods. 5.

(3) Pri poskytnutí retailového úveru, ktorým sa refinancujú existujúce retailové úvery z tej istej alebo inej banky sa banke odporúča, aby doba splatnosti tohto nového retailového úveru bola v súlade s limitmi na najdlhšiu splatnosť retailových úverov uvedenými v čl. VIII ods. 1. Výnimkou je situácia, keď nenastáva navýšenie súčtu zostávajúcich istín refinancovaných úverov, ktoré by presahovalo nižšiu z hodnôt 2000 eur alebo 5 % súčtu

zostávajúcich istín refinancovaných úverov, a zároveň splatnosť nového úveru neprevyšuje zostatkovú splatnosť žiadneho z refinancovaných úverov.

Článok X

Odporúčanie G: Zachovávanie obozretného prístupu k poskytovaniu úverov prostredníctvom sprostredkovateľov

(1) Banke sa odporúča postupovať obozretné pri poskytovaní retailových úverov prostredníctvom sprostredkovateľov. Na tento účel sa banke odporúča, aby samostatne posudzovala a riadila kreditné riziko z týchto úverov a dodržiavala odporúčania A až F aj v prípade úverov poskytovaných prostredníctvom sprostredkovateľov.

(2) Banka by mala udržiavať podiel retailových úverov poskytnutých prostredníctvom sprostredkovateľov na takej úrovni, aby nebola vystavená tlaku na zmiernenie podmienok poskytovania úverov. Banke sa zároveň odporúča dostatočne diverzifikovať sprostredkovateľov, prostredníctvom ktorých poskytuje úvery klientom.

(3) Banke sa odporúča osobitne monitorovať retailové úvery poskytnuté prostredníctvom sprostredkovateľov, a to najmä s cieľom posúdenia, či tieto úvery nevykazujú vyššie riziko v porovnaní s ostatnými retailovými úvermi poskytnutými bankou.

Článok XI

Hodnotenie plnenia odporúčaní

(1) Národná banka Slovenska bude vykonávať priebežné hodnotenie plnenia jednotlivých odporúčaní bankou.

(2) Prvé hodnotenie bude vykonané v priebehu druhého štvrťroka 2015. V rámci tohto hodnotenia sa Národná banka Slovenska zameria na hodnotenie splnenia ustanovení odporúčania, ktoré sa banke odporúčajú plne implementovať od dátumu účinnosti, resp. na stupeň implementácie pri tých odporúčaníach, kde je doba implementácie dlhšia, ako je uvedené v nasledujúcich bodoch:

- a) v rámci odporúčania A uvedenom v čl. IV bude hodnotené splnenie ustanovení ods. 1 a 2 a stupeň implementácie ustanovenia ods. 3, pričom hodnotenie splnenia ustanovenia ods. 1 a 2 bude vykonané na základe kvantitatívnych údajov. Prvé údaje budú zbierané za obdobia od 1. novembra 2014 do 31. decembra 2014 a od 1. januára 2015 do 31. marca 2015;
- b) v rámci odporúčania B uvedenom v čl. V bude hodnotené splnenie ustanovení ods. 1 až 7;
- c) v rámci odporúčania C uvedenom v čl. VI bude hodnotené splnenie ustanovení ods. 1 a 2;
- d) v rámci odporúčania D uvedenom v čl. VII bude hodnotený stupeň implementácie ustanovenia ods. 1 až 3;
- e) v rámci odporúčania E uvedenom v čl. VIII bude hodnotené splnenie ustanovení ods. 1 a 2;
- f) v rámci odporúčania F uvedenom v čl. IX bude hodnotené splnenie ustanovení ods. 1 až 3;
- g) v rámci odporúčania G uvedenom v čl. X bude hodnotený stupeň implementácie ustanovenia ods. 1 až 3, pričom monitorovanie pre účely ods. 2 bude vykonané na základe kvantitatívnych údajov.

(3) Následné hodnotenie odporúčaní bude vykonávané podľa potreby, najmenej však raz ročne. Splnenie ustanovení podľa čl. IV ods. 3, čl. VII a čl. X bude hodnotené na konci roka 2015.

(4) Hodnotenie plnenia ustanovení čl. IV ods. 1 a 2 a čl. X ods. 2 a monitorovanie poskytovania retailových úverov, pri ktorých je ich výška stanovená v rámci predschvaľovacieho procesu bez aktívnej účasti klienta na základe historických údajov o finančnej situácii klienta získaných z interných zdrojov podľa čl. V ods. 4 bude vykonávané priebežne na základe pravidelného zberu údajov vykonávaného na štvrt'ročnej báze.

Článok XII

Účinnosť

Toto odporúčanie nadobúda účinnosť 1. novembra 2014 s výnimkou odporúčaní B, C, D, E, F a G uvedených v čl. V, VI, VII, VIII, IX a X, ktoré nadobúdajú účinnosť 1. marca 2015.

Jozef Makúch v. r.
guvernér

